ÁRA 30 FILLÉR.

Ötvenkettedik évfolyam. 29—30. szám. Debrecen, 1932 július 23.

DEBRECENI

PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton. | SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM. | Előfizetési ár félévre hét pengő.

Megfigyelések kanonika vizitáción.

Az utóbbi 20 esztendőt magyar református egyházunk hitéletében az öntudatra ébredésnek és a lelki ajándékok felismerése és elfogadása áldott idejének nevezhetjük. Lehet, hogy e 20 esztendő rendkívüli eseményei is serkentgették és élesztgették a szunnyadó lelkeket s irányították egyre felfelé az emberi tekinteteket, az is lehet, hogy korunk speciális jelenségei adtak és szabtak különleges munkaalkalmakat a lelkimunkások számára. Bárhogyan történt is, annyi bizonyos, hogy sokan meghallották és sokan megértették a Lélek üzenetét, komolyan vették a parancsolatokat és állottak munkába és értek el dicséretes eredményeket az Isten országa számára. Nem fontos, hogy minek nevezzük ezt a munkát. Belmissziói, vagy pasztorális tevékenységnek mondjuk-é? Az a fontos, hogy ma már van ilyen munka, vagy mondjuk így: ma ez a munka élénkebb, elevenebb és hatékonyabb, mint volt két évtizeddel ennek előtte. Húsz esztendővel ezelőtt az Ige hirdetésének ideje és helye szabottabb és szűkebb volt, mint ma. A gyermek-pasztoráció, ifjúsági munkák, a szociális tevékenységek pedig csaknem ismeretlenek voltak. Ma már ezek mind megvannak és egyházmegyénk területén is látogatásunk alkalmával minden egyházban megtaláltuk ezeket. Az intenzív és odaadó lelkigondozásnak, a nyájjal komolyan törődő lelkipásztori fáradozásnak tulajdonítható az hogy a nagy anyagi leromlás és az ebből eredő kilengések közepette is református egyházunk hívei szilárdan állanak az evangélium mellett, hogy tudnak hinni, bízni és imádkozni, hogy templomaink megtelnek ma is áhítatos hívekkel, hogy az Úr asztalának vendégserege a legtöbb helyen nem fogyatkozott meg, hogy a református kegyesség gyakorlóinak száma nem csappant meg. Nem egy helyen találtunk hétköznapon, nagy munka idején vasárnapi gyülekezetet a templomban. A presbiterek a gyűlésen is, az iskolalátogatásokon is csaknem teljes számban jelentek meg. Meg kell említenem, hogy találtunk gyülekezeteket, mindössze kettőt, ahol az egyházi szertartásokat mellőzők száma nagy és ahol az úrvacsorázók száma aránytalanul kevés. Kérdezősködésünkre okul az első szomorú jelenségnél a stólafizetést említették, a másodiknál pedig a ruhátlanságra hivatkoztak. Szükséges és kívánatos mindkét akadályt elhárítani. Az elsőt az egyre fekélyesebbé váló stólakérdésnek megoldásával, a másodikat pedig úgy, hogy keressünk módot és alkalmat házi-istentiszteletek tartása, vagy betegek úrvacsoráztatása alkalmával a szent jegyek kiosztására, azoknak a számára is, akik egyszerű, foltos ruhában templomba vonakodnak elmenni, de házaknál szívesen jelennek meg bűnbánat tartásra.

Ha egyházi törvényeink kategórice nem is írják elő, a gyakorlatban, főleg falusi viszonylatokban mégis úgy van az, hogy az egyház anyagi ügyeinek a vezetésénél is a lelkipásztor tartja kezében a kormánynak rúdját. Én bizony hirtelen nem tudnám megmondani, hogy helyesen van-e ez így? Nem volna-e kívánatos a lelkipásztornak kizárólagosan csak lelki problémákkal foglalkozni, vagy úgy van jól, hogy ha a lelkész az anyagiak intézésében is elől jár és utat mutat? Viszont vajjon ebből az Isten dolgainak szolgálatára és tökéletes ellátására nem származik-e kár? A földiekkel való foglalkozás, lekötöttség nem állja-e útját és nem szegi-e kedvét olykor a lélek szárnyalásának. Az előforduló nézeteltérés, rosszakarat, gyanakvás, sikertelenség nem rontja-e le a lelkipásztori tekintélyt és nem tesz-e sokszor lehetetlenné minden pásztori munkát? Nem lehet-e irigyelni e tekintetben a zsidó papot, akinek semmiféle köze nincsen az egyház anyagi dolgához, aki nem törődik az iskola fenntartásával, aki nem ismeri az egyházi költségvetést és adózást, aki minden hónap elsején reggel íróasztalán találja havi fizetését? Az ő tiszte és kötelessége az Írás tanulmányozása és a szent szolgálatoknak ellátása. Ismétlem, hirtelen nem tudnám megmondani, hogy nekünk, református lelkipásztoroknak, munkakörünk, jelen szolgálati beosztásunk helyes-e vagy nem? Ez a kérdés külön fejtegetést is megérdemel. A gondolat felvetése

azzal kapcsolatban jutott eszembe, hogy körútunkban az egyik egyházban presbiteri gyűlésen szó volt az egyház anyagi ügyének a rendezéséről is. Egészen fiatal ember itt a lelkipásztor, akinek még ilyen kényes és nehéz ügynek megoldásához se gyakorlata, se prudenciája nincsen. Váltó aláírására kellett két presbitert kijelölni, illetőleg megválasztatni. Az elnöklő ifjú lelkész egymásután hívta fel a presbitereket az enemű tisztség elvállalására, de azok egymásután hárították el maguktól a kitüntetést és végül is nem vállalta senki. Szégyenletesen megalázó volt bizony a presbiterium magatartása ifjú lelkipásztorával szemben, a teljes bizalmatlanságnak jelét mutatta minden vonakodó presbiter tekintete, éspedig nem annyira az egyházzal, hanem inkább a papjával szemben. Nem szerencsés dolog ilyen és hasonló lehetetlen helyzet elé állítani a lelkészt, kerülni kellene az Ige hirdetője megszégyenítésének még a látszatát is.

Különben találtunk útunkban az Úr jámbor szolgái között megszégyenült, szorongó és szegény papot éppen eleget. Jókai írja egyik novellájában a református papságra vonatkoztatva: Micsoda pálya az, melyen legkevesebb rózsa terem és a legtöbb tövis? Micsoda pálya az, melynek követői legszegényebbek s mégis legboldogabbak? Eszembe jutnak ezek a szavak, amikor a lelkipásztorról, munkájáról, gigászi küzdelméről, azután családi életének szépségéről, hivatásának gyönyörűségéről akarok megemlékezni.

Szokás azt mondani, hogy a papoknak jól meg dolguk. Igaz ez, ha az éremnek csak az egyik oldalát nézzük. De mit olvasunk a másik oldalon? Azt, hogy a lelkész nemcsak saját házának gondját és baját hordozza, hanem egyházának a terhe is reá nehezedik. Ma minden egyház súlyos anyagi bajjal küzd s a küzdelem lángjában ott ég a lelkész. Az egyház eladósodásáért kit hibáztatnak, a terhek rendezésének súlya, gondja kire nehezedik, a kiadások fedezésére feltétlenül szükséges összeg előteremtéséért kinek fáj a feje, a templom becsorgása kinek a szégyene, a magas egyházi adóról kicsoda tehet, a járandóságokat meg nem kapott egyházi tisztviselők kit panaszolnak be és kit jelentenek fel? A lelkészt, hiszen mindenért ő a felelős, mindenről ő tehet egyedül. Az kevés embernek jut eszébe, hogy járandóságát évek óta már ő se kapja, azt kevesen veszik észre, hogy a paróchia asztalán egyre kevesbedik a kenyér és a tiszteletes úrnak egyre jobban ócskul és fakul egyetlen kaiser-kabátja, hogy egyetlen ujság előfizetésére se telik már s hogy a könyvek vásárlásáról régen le kellett mondania.

Vizitácionális útunkban szerzett meglátások és megfigyelések alapján állítom, hogy ezekben a nehéz napokban a református lelkipásztor küzd annyira, mint bárki, hoz annyi áldozatot, végez annyi munkát és szerez annyi érdemet, mint akárki más szerte e hazában. Istennek különös áldása életében az, hogy kezében lehet és van mindig a Biblia, amelyből naponta táplálkozhatik és táplálkozik is, ezért nem szűkölködik sohasem. És Istentől nagy kitüntetés és nagy áldás életében az is, hogy mellette lehet és van szívének választott szerelmese, jó felesége, tiszta, fehérre meszelt paróchiáknak őrangyala, minden bajnak és minden gondnak részese és megfelezője, a tiszteletes asszony, a legelső és legjobb munkatárs. Milyen jó, hogy ez így van, mekkora áldás és nyereség ez az Istentől.

Sok lelkészgyermek, anyagiak híján, idegenben tanulni nem tud, magántanuló, tanítja az édesapa, vagy nagyon sok helyen az édesanya. Ezeknek a lelkészgyermekeknek neveltetésével törődni kellene még az államhatalomnak is. A mult és a jelen egyaránt igazolja, hogy ezek a gyermekek kitűnő tagjaivá váltak a magyar társadalomnak és páratlan művelőivé lettek a tudománynak. Találkoztunk olyan tiszteletes asszonnyal is, aki gyermekein kívül más falubeli gyermekeket is készít elő magánvizsgára. Így próbálja helyreállítani a háztartás megbillent mérlegét.

Minden paróchián csend és békesség honol most is, mint régen. Nem panaszkodik itt senki se. Nincsen is helye panaszkodásnak az Isten házának közelében. Minden bajt feledtet itt a ház urának erős hite, imádságos lelke, minden fogyatkozást betakar a tiszteletes asszony gondos szeretete s két keze munkája, minden bánatot elűz játszadozó gyermekek hangos kacagása.

A jó Isten áldja meg, tartsa meg, óvja meg továbbra is ezeket a lelkeket és ezeket a kezeket.

Sz. I.

A „nagykönyvtár" sorsa.

Amióta elszakadtam az Alma Mater kebelétől, nem jártam a kollégiumi nagykönyvtárban. Csak lélekben zarándokoltam el a szent falak közé, amikor vigasztalódást kerestem a régi dicsőségétől és jelentőségétől megfosztott Kollégium sorsán búslakodó lelkemnek. Nekünk, akik a *régi* Scola emlőin növekedtünk, a szomorú változások és veszteségek után a „Kollégium"-ot jóformán az az egyetlen körülmény jelentette, hogy falai között van a mi ősi, féltve őrzött kincsünk, büszkeségünk: a nagykönyvtár.

Most, hogy a könyvtár sorsa a közeli döntés kockájára vetődött, százszoros erővel érzem és vallom, hogy ez a könyvtár sokszorosan több annál a fogalomnál, amit ez a szürke szó takar. A „nagykönyvtár" a Kollégium falai között: a magyar kálvinizmus ősi lelke, a hősi mult nagyszerű monumentuma, a törhetetlen élniakarás biztos záloga. Vidd ki a *mi* falaink közül a könyveket: ki viszed velük a lelket is! Üres tetemmé sorvad a Kollégium, jóvátehetetlen veszteség éri nemcsak a *református* Debrecent,

nemcsak a tiszántúli kerületet, hanem az egyetemes magyar református életet is.

Az az óriási kultúrális és történelmi érték, amit a nagykönyvtár képvisel, nem partikuláris tiszántúli vagyon, hanem az egész magyar reformátusság közös kincse. Meri-e nyugodt lélekkel állani a felelősséget Isten és a jövendő ítélőszéke előtt akár egyesek, akár közületek (pl. kerületi közgyűlés) lelkiismerete egy olyan lépésért, amellyel évszázadok örökségét néhány nyomorúságos év, vagy akár évtized erőpróbája alatt megtörve, kishitűen kockára veti? Mi lett volna akkor, ha eleink is ilyen könnyen feladták volna a harcot?

Tudom, hogy mindezekre azt mondja az ellenvélemény, hogy ezek nem érvek, hanem érzelgések. Az értelem hideg mérlegelése előtt az ilyen érzelmi momentumok ebben a kérdésben számításba sem jöhetnek! Maholnap szinte szégyenszámba megy, ha valaki a szívén, az érzelmein keresztül is meri nézni a dolgokat. Nos, hát mi nem szégyeljük, hogy e siralmas, kiszikkadt lelkű világban kétségbeesett erővel ragaszkodunk ahhoz az érzelmi értékálomány-hoz, ami a multból reák maradt. Ragaszkodunk hozzá és a féltő szeretet elfogultságával ápolgatjuk, mert meggyőződésünk szerint az örökségnek ez a része legalábbis olyan értéket képvisel a jövendőnk kiépítésében, mint az értelmi rész.

Az érzelmi okok mellett értelmi indokok is vétót kiáltanak a könvtár állami kezelésbeadása ellen. Bármennyire körülbástyázná is egy kötendő szerződés az egyház tulajdonjogát, ki merne jótállást vállalni arról, hogy az a tulajdonjog a tényleges birtoklás nélkül egyszer nem válik-e majd üres fikcióvá? Nem képzelhető-e el valami olyan fordulat, amikor a másik szerződő fél, az államhatalom, az erősebb jogán félredobja a szerződést, mint egy értéktelen papírosrongyot s a jog törvénye helyett csinál olyan törvényt, amilyet akar? Vagy éppen ez a forrongó, máról holnapra változó, mindent átértékelni akaró kor volna a legalkalmasabb arra, hogy eddig féltve őrzött kincsünket az „állam" roskadozó épületébe vigyük át megőrzésre?

A régi nagy könyvtárak, a kollégiumi is, egy bizonyos szempontból és mértékig valóban „múzeumok", amelyekben nagy értékeket, drága ereklyéket őríznek. A nagykönyvtárnak is van egy nagytömegű múzeális értéke, amelyet elsősorban *őrízni* kell! Ezt az óriási értéket én biztosabb helyen tudom az ősi falak között, a mi embereink őrízete alatt, mint az állam bizonytalan hajlandóságú kezében.

Ami már most azt a kérdést illeti, hogy a könyvtár a mostani nehéz körülmények között tudja-e szolgálni a tudományt, a magyar művelődést s nem fenyegeti-e az a veszedelem, hogy minden gyakorlati jelentőségét elveszítve, valóban ereklye-múzeummá legyen, erre vonatkozólag hadd hivatkozzam kicsiny, szegény egyházközségünk presbiteriumának arra a multévi határozatára, melyszerint „a nagykönyvtárnak a Kollégium épületében és kezelésében való megtartásához és fejlesztéséhez szükséges anyagi teherből a reáeső részt készséggel vállalja és hordozza". Szilárd meggyőződésem, hogy egyházközségeink erre a célra még a mai nehéz időkben is szívesen hoznak áldozatot. Mindenesetre szívesebben, mint a túltengő egyházi adminisztráció céljaira!

Csak akarni kell és — igen — érezni, régiesen, kálvinista szívvel érezni és nem maradhat el a siker!

Hogy pedig az érzelem és az értelem milyen szépen megférnek együtt, élénk bizonysága a *Gönczy Béla* javaslata. Ezt a javaslatot melegen üdvözlöm és mindazoknak megfontolásába ajánlom, akik eddig nem találtak megoldást e súlyos kérdésben. Akiknek szívén fekszik a nagykönyvtár jövője, gondolkozzanak ennek a javaslatnak a részletein, megoldási módozatain.

Mielőtt az arra illetékesek kimondanák a döntő szót, jól gondoljanak meg mindent, mert a nagykönyvtár sorsával együtt a magyar kálvinizmus egyéb nagy értékei, az életre való jogosultsága és képessége felett is kimondják az ítéletet! **Marjay Géza.**

TUDÓSÍTÁS

A Magyar Református Theologusok konferenciája.

(Folytatás és vége.)

Június 26-án (vasárnap) délelőtt fél 9 órakor az oratoriumban a konferenciát berekesztő istentisztelet volt úrvacsoraosztással, amelyen a professzorok nagyszámmal és a konferencia résztvevői mindannyian résztvettek. Az Igét dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár, lelkészképzőintézeti igazgató hirdette, ágendázott Kiss Sándor debreceni szénior, a konferencia elnöke.

A Kollégium díszteremben 11 órakor a szövetség alakuló közgyűlését tartotta. Éneklés és az elnök imádsága után a tisztviselők beszámolóikat tartották meg. A közgyűlés táviratilag üdvözölte a Kormányzó urat, az összes református püspököknek (az elszakított területen levőknek is) pedig üdvözlő levelet küldött. Az indítványok során egy memorandum készíttetett, amelyet a Konventnek és az egyházkerületeknek el fognak küldeni. A memorandum a theologusok elhelyezkedésének égetően fontos kérdését és kérését tartalmazza. Az ifjúságra különös hivatás vár ebben a hitetlen világban, azonban „ezt csak akkor tudja végezni, ha az egyház biztosítja neki azt a teret, ahol szolgálhatja az Élet Fejedelmét". Kérik, hogy a mammut-gyülekezeteket az új zsinati törvények értelmében rendezzék; továbbá „az állandó segédlelkésztartó helyek állíttassanak össze

minden kerületben, melyek ne csak jogosultak, de kötelezettek legyenek segédlelkésztartásra. Minden 3000 lélek után, vagy olyan helyeken, ahol a nyugdíj- vagy fizetés rendezetlensége folytán az idős vagy beteges lelkész nem tudja kellő mértékben ellátni a kor követelményeinek megfelelő lelkipásztori funkciókat, egy-egy segédlelkész alkalmaztassék, mert ez a munka jól elvégzése érdekében elengedhetetlenül szükséges. A tanyák és szórványok ne maradjanak lelkipásztor nélkül. E célból vándor- vagy helyhezkötött segédlelkészek alkalmaztassanak a munka elvégzésére." A selectiót végezze el a theologiák tanártestülete az első év után, nemcsak tanulmányi, hanem hitbeli és erkölcsi szempontból is. Végezetül kérik, hogy a vallásoktató állásokat kivétel nélkül theologiai végzettségű egyének töltsék be.

Ma, amint a budapesti egyházi lapokból olvashattuk, ezeknek a vallásoktatóknak több mint fele nem ilyen végzettségű. Azonban ennek a keresztülvitelekor a más kerületek theologusait is kell alkalmazni; a mostani fennálló egyházkerületi korlátokat el kell tüntetni és egységesen kell megoldani a káplánkérdést.

Vasárnap délután 5 órakor a Kistemplomban vallásos-ünnepély keretében tartotta meg dr. Ravasz László püspök hatalmas előadását; nagy perspektivát mutatott be a multból, vázolta a jelent és adott arra feleletet, hogy mi vár reánk theologusokra. A hallgatóság a templomot szorongásig megtöltötte; sok másvallású is volt.

Hétfőn (27-én) a jelentkezők autobusszal Hajdúböszörménybe mentek, ahol a város és az egyház magyaros vendéglátással fogadta őket a Kálvineum éttermében. Innen a Hortobágyra rándultak ki.

A konferenciát Debrecen közönsége nagy érdeklődéssel várta és kísérte végig. Az előadásokat is nagyon sokan hallgatták meg.

Az egyházrészek közül pedig a Csapó-, Péterfia- és a Kossuth-utcai egyházrészek látták vendégül és tartották jól a vidéki theologusokat.

A konferencia egész programmjához méltó volt előkészületül a reggeli csoportos bibliatanulmányozás és az esti áhítat.

A konferencia résztvevői a szabad időben a Kollégium és a város nevezetességeit tekintették meg ismertető magyarázattal kísérve.

Adja Isten, hogy e gyűlés a magyar Genf falain belül összejött résztvevők lelkében hitet, erőt és kitartást eredményezzen és hozzon egyházunk mezején méltó gyümölcsöt. **bb.**

KÜLÖNFÉLÉK

Lapunk legközelebb ismét kettős számmal augusztus 9-én fog megjelenni.

A tiszáninneni egyházkerület főgondnokává példaadó egyetértéssel farkasfalvi *Farkas* Géza nagybirtokos, országgyűlési képviselőt választották. Nagy elődök helyét elfoglalni mindig súlyos feladat s kétszeresen súlyos a mai nehéz időkben, amikor a legnagyobb bölcseség és leghívebb buzgóság munkája is meddő maradhat a külső körülmények ellenállásán. Farkas Gézát jól ismerjük, mint a köz érdekében fáradhatatlanul munkálkodó magyar református férfiak egyik legtevékenyebbjét. A sárospataki kollégium világi gondnokaként nagy és maradandó alkotások előmozdítója, részben megvalósítója volt. Méltán sok reménnyel nézhetünk főgondnoki működése elé. Az bizonyos, hogy tettrekészségén nem fog mulni semmi jó. Adja Isten, hogy amilyen buzgósággal foglalja el fényes tisztségét, olyan áldásos legyen működése.

Gróf Degenfeld Pált, egyházkerületünk főgondnokát, behívták eminőségében a felsőház tagjai közé. Így ott ő a nagyérdemű Dókus Ernő örökébe lépett.

A hajdúnánási gimnáziumnak, amelynek fizetéskiegészítéssel ellátását már egy ízben meg akarta vonni a kormány, most csakugyan megvonták az államsegélyét. Ezzel szemben az történik, hogy a tiszántúli egyházkerület többi középiskolái részére adott államsegélyből szolgáltatnak ki aránylagos részt a hajdúnánási gimnázium részére is. Ez természetesen azt jelenti, hogy a többi gimnáziumaink mindegyike kevesebbet kap annál a nemelégnél is, amit az állam a számára megadna. Természetes, hogy nem akarunk megválni kulturális intézményeinktől. Csak az a kérdés, hogy meddig fogjuk bírni s hogy a valamennyi megtartására törekvés nem fog-e végeredményben többet elvinni? És csak az érthetetlen a magyar református gondolkodásmódban, hogy míg középiskoláinkhoz és — mondjuk meg: részben fenntartásra aligha alkalmas főiskolákhoz váltig ragaszkodunk, addig a sokkal kevesebb anyagi terhet jelentő elemi iskoláknak egész sorozatától akar megszabadulni a hivatalos reformátusság. Hogy fér ez össze azzal a sokszor emlegetett állítással, hogy mi „népegyház" vagyunk? Hiszen akkor talán mégis csak a nép széles rétegeinek megtartására és biztosítására kellene elsősorban törekednünk.

A kollégiumi épület felszabadulása folytán sok helyiség lesz ismét „cétussá" és így a bentlakos diákok száma nagyon megnövekedhetik.

A debreceni tudományegyetemen a beiratkozás szeptember hó első felében lesz. Azoknak, akik első ízben akarnak ezen az egyetemen tanulni, a felvételért folyamodni kell augusztus 31-ig. A felvételi kérvényhez csatolni kell a születési bizonyítványt, érettségi bizonyítványt vagy a más egyetemről jövőnek az indexet és távozási bizonyítványt, továbbá erkölcsi bizonyítványt, a szülei foglalkozásáról szóló helyhatósági bizonyítványt és a középiskolákból jövőknek a középiskola igazgatójának bizonyítványát is arról, hogy a folyamodó egyetemi tanulmányokra alkalmas. Károlycsapatkeresztesek, hadirokkantak és hadiözvegyek fiai a felvételnél előnyben részesülnek. A tandíj félévre

102 pengő, de vagyontalan tisztviselők gyermekei, ha tanulmányaikat rendesen végzik, ennek csak felét fizetik. Jó tanulók előmenetelük és szegénységük mértéke szerint egész- vagy féltandíj elengedésben részesülhetnek. Ezért ahhoz a karhoz kell folyamodni, amelyiknek hallgatója a tandíjelengedést kérő. A tandíjon kívül mindenki fizet félévenként 40 pengő mellékdíjat.

Az Országos Református Lelkészegyesület 25 éves jubileumi konferenciáját és közgyűlését Karcagon tartja augusztus hó 18—23 napjain.

A debreceni tudományegyetem diákjóléti intézményei a Tisza István-internátus, a Horthy Miklósné leánykollégium, a diákasztal és a segélypénztár. Az internátusban 112 férfi hallgató, a leánykollégiumban 54 nőhallgató nyer lakást és reggelit évi 180 pengő díjért. A Menzán a havi díj 30 pengő, ezért ebéd és vacsora jár, de lehet csak ebédet is kapni napi 70 fillérért. A segélypénztár (bursa) tandíjra, ruhára, vizsgadíjra, élelemre, könyvre ad segélyt az ifjaknak, mindig közvetlenül fizetve ki a segélyezettért a szükséges összeget arra a helyre, ahol a szolgáltatást teljesíteni kell. A mult évben mintegy negyvenezer pengő segélyben tudta részesíteni a bursa az egyetemi ifjakat. A diákjólléti intézményeket az egyetemi diákjólléti bizottság vezeti, amelynek elnöke dr. szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár.

A debreceni Köztemető ünnepélyes felavatása július 15-én volt. A díszes ravatalozó-teremben istentiszteletet tartottak, amelyen *Uray* Sándor lelkipásztor mondott szép beszédet a temető jelentőségéről és imádkozott a nagyszámmal egybegyűlt keresztyén gyülekezet élén. Más egyház, tudomásunk szerint, nem tartott istentiszteletet a Köztemető rendeltetésének átadása alkalmából, de római katholikus testvéreink bizonyára megáldották a temetőt és a szertartási termeket, mert ezt az ő szabályaik így kívánják. Július 15-től kezdődően életbelépett Debrecen sz. kir. város ama szabályrendelete is, amely szerint a halottakat felravatalozni a Köztemető halottasházában kell s ezzel Debrecenben is megszűnt a magánháztól való temetés lehetősége. Ez az új rend egészségügyi és egyházi rendtartási szempontból egyaránt hasznos. Lehet, hogy egyelőre idegenkedést fog okozni a régi rendet megszokott körökben, de bizonyára ebben az esetben is, mint sok másban, hamarosan rájönnek az emberek az újítás célszerű voltára. A Köztemető ravatalozójából az első temetés özv. Széll Kálmánné Poroszlay Ida temetése volt. A nagyszalontai egyházmegye egykori nagyérdemű esperesének özvegye négy évvel élte túl 90 évet ért férjét és 82 éves korában halt meg. A köztiszteletben álló agg matróna iránti tisztelet és az alkalom maga nemében elsősége, nagyon nagy közönséget gyüjtött egybe a temetési alkalomra. Úgy itt, mint a pár órával előbb tartott istentiszteleten szembeötlött nekünk, hogy a világos nyári délelőttön a nagyon jól világított ravatalozóteremben az egyházi szertartás alatt villanylámpák gyultak fel. Mi nem tartozunk azok közé, akik minden egyházi szertartásnál perhorreszkálnak minden mesterséges világítást — mert ilyenek is akadnak —, de viszont kétségtelennek tartjuk, hogy a mesterséges világítást csak olyan helyen, vagy időben lehet alkalmazni, ahol és amikor arra szükség van, *a világítás a szertartáshoz a mi egyházunkban nem tartozhatik.* Erre jó lesz talán kezdettől fogva ügyelni. Túlhajtásokra nincs szükség, de ahol megőrízhetjük, őrizzük meg puritánságunkat. Erre azért is szükség van, mert ha az egyszerűbb ismeretkörű ember megyen el az új rend szerinti debreceni református temetésre és meglátja a szép képekkel ékesített ravatalozót, benne a nappali fény mellett is felgyujtott villanyvilágítást, azt fogja gondolni magában, hogy hát, íme, már még Debrecenben is *pápista templomban* tartják a református ember temetését is.

Szomorú bizonysága az idők nehézségének a békéssámsoni templom és temető elárverezése. De talán a kellő gondosság hiányának is. A kölcsönfelvételnek sok fórum engedélyéhez kötésével az volt a célja az egyházi törvényhozásnak, hogy alaposan vizsgálják meg nemcsak a kölcsön szükségességét, hanem a kölcsön feltételeinek megfelelő voltát is. Íme, ebben az esetben minden tényező tekintete elcsúszott a felett, hogy a templom és a temető is leköttetett a kölcsön jelzálogi biztosítására, sőt — úgylátszik — a felett is, vajjon az egyházközség képes lesz-e a vállalt tehernek megfelelni. És ha már így megtörtént a kölcsön engedélyezése, minden lehető befolyást meg kellett volna *idejében* keresni avégből, hogy a végrehajtás és az árverés ezekre az ingatlanokra ne történjék meg. Arra számítani, hogy a templomot „úgyse" fogják elárverezni, nem volt szabad, sőt, ha már jelzálogul lekötötték: illő sem volt. Egyáltalán szomorú jelenség az a mi egyházunkban, hogy engedjük történni, ami történni akar és sehol sem látjuk a rettenetes időkhöz alkalmazkodás, a súlyos viszonyokkal számolás bevezetését és vezetését. Iskoláink lét és nemlét határán állnak s mi megelégszünk annak a konstatálásával, hogy az állam nem ad elég segélyt a számunkra. Templomaink és temetőink árverés alá kerülnek s mi indulatosan szidjuk a szívtelen hitelezőt, aki, íme, még a vagyonunkat is kész elárvereztetni. Mintha úgy az egyik, mint a másik nem volna régi és számtalanszor megtapasztalt valóság. Sőt mi több: azok, akik, íme, a legjobban tudhatják, hogy egyházaink a meglévő kötelezettségeik teljesítésére is képtelenek, ábrándoznak arról, hogy az egyházközségekre új terhet rójjunk.

A debreceni református Kollégium gimnáziumi és tanítóképzőintézeti internátusát a nyári szünidőben kibővíti a Kollégium elöljáróság, úgyhogy a jövő tanévre már 55-tel több gimnáziumi és 30-cal több tanítóképzőintézeti

tanulót vehet fel az illető tanári kar az internátusba, mint amennyi a mult iskolai évben fel volt véve. Az egyetem kiköltözésével megürült kollégiumi helyiségek ugyanis gimnáziumi és tanítóképzőintézeti tanulók számára lakásúl fognak berendeztetni. Minthogy a bentlakók egyszersmind kötelesek a tápintézetben étkezni, a bentlakók számának szaporodásával nőni fog a tápintézetben étkezők száma is; ez pedig lehetővé teszi a tápintézeti díjak lényeges mérséklését. A tápintézeti évi díjak: I. díjfokozat: 40 P, II. díjf. 140 P, III. díjf. 256 P, IV. díjf. 320 P. A bentlakási évi díjak pedig: I. díjf. 20 P, II. díjf. 40 P, III. díjf. 60 P, IV. díjf. 80 P. A IV. díjfokozatú bentlakási helyre azonban csak gimnáziumi tanulók vétetnek fel, tanítóképezdészek nem. A gimnáziumi és tanítóképezdei tápintézeti és bentlakási díjakra vonatkozólag e mostani közlés előtt közétett értesítések, amennyiben a mostanitól eltérnek, nem érvényesek.

Minthogy mind a gimnáziumi, mind a tanítóképzőintézeti internátusban még vannak üres helyek, idevonatkozó folyamodványokat mind a református gimnázium igazgatósága, mind a református tanítóképző igazgatósága elfogad mindaddig, míg a férőhelyek mind be nem lesznek töltve.

A gimnáziumi internátusban négy bentlakó gimnáziumi tanár fogja a felügyeletet és a tanulmányi vezetést teljesíteni, a tanítóképző internátusában is intenzívebb lesz a bentlakók felügyelete.

A Kollégium egyetemi internátusára vonatkozólag lapunk folyó évi július 9-i számában közzétett értesítés az irányadó.

Új lelkész. A tiszakürti (Szolnok megye) református gyülekezet Tóth Dezső mezőtúri hitoktató-lelkészt hívta meg lelkipásztorául.

Páratlanul kedvező üdülési alkalmat nyujt Balatonszárszón augusztus 1—8. között a Soli Deo Gloria Szövetség: munkában, irodában elfáradt református leányoknak. A résztvételi díj 16 P, melyből 4 P jelentkezési díjként a 12,651. számú központi csekken küldendő be, július 25-ig. Egyes gyülekezetekből, városokból csoportosan ajánlatos a jelentkezés: 33%-os vasúti jegykedvezmény biztosítva. A délelőtti előadások összefoglaló címe: Isten felé.... Programmunk: pihenés, üdülés, épülés!! — Jelentkezni Budapest, IV., Múzeum-körút 37., II. lehet.

A kolozsvári református theologiai fakultás június 27—30. napjain Kolozsváron tudományos theologiai konferenciát rendezett. A konferencia tárgysorozatán a következő előadások szerepeltek: „A modern ember hite és a Szentlélek valósága", „A szellemtörténeti és a theologiai módszer az egyháztörténetírásban", „Hogyan predikálhatunk a világ végéről", „A predestináció-tan a lelkipásztor munkájában", „A dialektikai theologia hatása a világ keresztyén egyházaiban", „Ámós szociális igehirdetése", „A babiloni fogság".

Templomszentelés Keszthelyen. Az alig néhány év óta megalakult kicsiny keszthelyi református egyház híveinek bámulatos áldozatkészsége s lelkipásztorának munkálkodása eredményeképpen szentelte fel dr. Antal Géza püspök június 26-án az újonnan épített templomot.

A nagyvárad—olaszi cselédleányok bibliaköre szépen sikerült vallásos estélyt rendezett a mult hónapban, melynek jövedelmét a nagyváradi gyülekezet Református híradó c. lapjának ajánlották fel.

A kiskunhalasi református gimnázium ebben az évben érte el 300 éves jubileumát, amelyről melegen emlékeztek meg az intézet növendékei, akik találkozóra gyültek össze, valamint a halasi öregdiákok szövetsége is.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2210—1932. sz.

Körlevél

a kebelbeli esperes urakhoz és valamennyi tanintézet igazgatóságához.

Tudomásulvétel céljából az alábbiakban szószerinti másolatban közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 1337—1932. II. szám alatt a jótékonycélú vásárok engedélyezésének feltételei tárgyában kelt határozatát:

„Nagyméltóságú és Főtiszteletű Püspök Úr!

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr folyó évi június hó 20-án 133,511/XI.—1932. szám alatt kelt átiratában arról értesít, hogy a jótékonycélú vásárokat, minthogy azok engedélyezésének semmiféle törvényes alapja nincs, módjában volna betiltani.

Felmerült azonban több oldalról az a kívánság, hogy a jelenlegi gazdasági válság idején fokozottabb mértékben igénybevett s rossz anyagi helyzetben levő jótékonycélú egyesületekre, valamint az egyházakra való tekintettel, a jótékonycélú vásárok betiltásának végső eszközéhez ne nyuljon. Ennek folytán a nevezett miniszter úr a jótékonycélú vásárok teljes betiltásától hajlandó eltekinteni; azonban ezeket a kereskedelem és ipar mai válságos helyzetében feltétlenül szűkebb keretek közé kell szorítani és különösen elejét kell venni annak, hogy ezeknek a jótékonycélú vásároknak rendezői a reklámnak a rendes üzleti életben meg nem engedett eszközeivel és széleskörű társadalmi propagandával éljenek s ezek útján különösen a kereskedelemre nézve fontos ünnepek előtti időkben a vásárlók nagy tömegeit vonják el a kereskedelemtől és ipartól.

A kereskedelemügyi miniszter fenti megkeresése alapján van szerencsém tisztelettel felkérni Címet, méltóztassék a joghatósága alá tartozó egyházközségeket, egyesületeket s egyéb intézményeket utasítani arra, hogy a jövőben jótékonycélú vásárokat csak a legszűkebb keretek között rendezzenek. Azok sikerének előmozdítása érdekében minden nyilvános propagandától és reklámtól tartózkodjanak, a vásárokra csak a tagjaik által készített, vagy felajánlott tárgyakat árusítsák és egyszersmind arról is gondoskodjanak, hogy vásáraikon csak tagjaik és az ezek által meghívott vendégek vegyenek részt. Amennyiben ilyirányú figyelmeztetéssel a jótékonycélú vásárokat nem sikerülne megfelelő keretek közé szorítani, a kereskedelemügyi miniszter úr kénytelen volna a kereskedelem és ipar érdekében az ilyen vásárok tartását teljesen betiltani.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1932. évi július hó 4-én.

Dr. Karafiáth Jenő sk."

Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1932 július hó 16.

Dr. Baltazár Dezső sk.,
püspök.

2156—1932. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom, hogy az I. lelkészképesítő szóbeli vizsgálat idejéül 1932. évi szeptember hó 27. (kedd) délelőtti 8 órát, a II. lelkészképesítő szóbeli vizsgálat kezdetéül 1932 szeptember hó 29. (csütörtök) délután 3 órát tűztem ki. Mindkét vizsgálat a debreceni Kollégium épületében tartatik.

Az I. vizsgálatra jelentkezni kell szeptember 26-án (hétfő) délelőtt 11 órakor a lelkészképzőintézeti igazgatónál, ennek hivatalában (Kollégium).

A II. vizsgálatra jelentkezni kell szept. 28-án (szerda) déli 12 órakor az egyházkerületi lelkészi főjegyzőnél, a püspöki hivatalban.

A zárthelyi vizsgálatok a jelentkezések napjain délután 3 órakor tartatnak meg az oratoriumban.

Mind az I., mind a II. vizsgálatra jelentkezők a vizsgálatot megelőzőleg egy hónappal tartoznak okmányaikat (theol. végbizonyítványok, illetőleg I. lelkészképesítő vizsg. bizonyítvány; az összes szolgálati bizonyítványok a theol. tanfolyam bevégzése, illetőleg az I. lelkészképesítő vizsgálat letétele óta) a lelkészképzőintézeti igazgatóhoz, illetőleg az egyházkerületi főjegyzőhöz (Makláry Károly lelkészhez, Kunhegyes) beküldeni, hogy az esetleges hiányok pótlására idő álljon rendelkezésre.

Felkérem nagytiszteletű Esperes urat arra is, hogy amennyiben a vizsgálatot megelőző utolsó hónapban valamelyik jelölt ellen fegyelmi eljárás tétetnék folyamatba, úgy erről, a vizsgálat idejét megelőzően, hozzám jelentést tenni méltóztassék.

Debrecen, 1932 július 11.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A kisújszállási református egyház pályázatot hirdet egy tanítónői állásra. Javadalom: törvényszerű. Kötelesség ezidőszerint az I—II. leányosztály s az időről-időre kijelölendő osztály, vagy osztályok tanítása és minden belmissziói munkában segédkezés. A szabályszerűen felszerelt kérvények július hó 30-ig küldendők be alulírott iskolaszéki elnökhöz. — Az okmányok visszaküldéséhez válaszbélyeg csatolandó.

Kisújszállás, 1932 július hó 11.

Nagy István,
ref. lelkész,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A hódmezővásárhelyi református Bethlen Gábor gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy német-angol-szakos helyettestanári állásra. Javadalom, mint az államnál. A megválasztandó tanár köteles az internátusban a felügyletet is ellátni, amiért lakást és teljes ellátást kap.

A szabályszerűen felszerelt kérvényeket f. évi augusztus hó 12-ig kell Losonczy Endre lelkész, igazgatótanácsi elnökhöz beküldeni.

Hódmezővásárhely, 1932 július hó 8-án.

Igazgatótanács.

Pályázat.

A hódmezővásárhelyi református leány liceum igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy mennyiségtan-fizika szakos helyettestanári állásra. Javadalma, mint az államnál. A szabályszerűen felszerelt kérvényeket f. évi augusztus 12-ig kell Márton Árpád lelkész, igazgatótanácsi elnökhöz beküldeni.

Hódmezővásárhely, 1932 július hó 8-án.

Igazgatótanács.

TARTALOM: Sz. I.: Megfigyelések kanonika vizitáción. — Marjay Géza: A „nagykönyvtár" sorsa. — Tudósítás: A Magyar Református Theologusok konferenciája. — Különfélék. — Hivatalos értesítés: Körlevél. Pályázatok.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapitotta 1819-ben Sesztina János.

Kitünő fütőképességü magyar „Perpetuum"-kályhák.

Magyar gyártmányu zománc-edények, zsir-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Protestáns egyházi irodalom!

Dr. Baltazár Dezső: Elég nékem az Isten kegyelme (Prédikációk) . . . 1.—
— **A próbáltatások idejéből** . . . . . —.50
Csűrös: Példának okáért. I.. . . . . 2.80
Czeglédy Emánuel: Baltazár Dezső református püspök életrajza . . . 2.50
Debreczeni István: Kicsoda ez? (Prédikációk). . . . . 5.—
— Sírjatok a sírókkal (Temetési beszédek) . . . . . 4.—
Dr. Erdős Károly: Méliusz világitó lámpásának sugarai. . . . . —.30
Fosdick: A szolgálat értelme 4.40
Győry Elemér: A kettős tüzes nyelvek fényében (Prédikációk) 5.50
Dr. Illyés Endre: A magyar református földmivelő nép lelki élete 2.90
Dr. Incze Gábor: Keresztelési beszédek . 3.—
— A magyar református imádság a XVI. és XVII. században . . . . . 6.—
— Az Úr áldassék! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) . . . . . 7.—
Kovács János: Gyalogösvény (52 ifjúsági prédikáció) . . . . . 4.—
Dr. Sz. Kun Agota: A debreceni református Nagytemplom . . . . . 3.—
Makkai Sándor: Öntudatos kálvinizmus 3.60
Musnay: Újszövetség . . . . . 8.—
— János evangéliumának és leveleinek magyarázata . . . . . 4.—
— A magyar biblia története 1.20
Orosz Tamás: Napsugár a szent berekben . . . . . 4.—
Révész Imre: Kálvin élete . . . . . —.80
— **Révész Imre élete** . . . . . 8.—
Dr. Révész Imre: Az ige fénye (Prédikációk). 1.20
Szabó Gyula: Sötétségből világosság legyen! (Prédikációk) . . . . . 3.—
S. Szabó József: A debreceni református kollégium tanárai és kiválóbb növendékei 3.20
Szalonnás János: A református leány (Kötve) . . . . . 6.—
Dr. Török István: A Barthi theologia elméleti és gyakorló-lelkészi szempontból . . . . . —.50
— Barth Károly theologiájának kezdetei 3.—
Varga József: Korálkönyv . . . . . 6.—
Dr. Vasady Béla: A hit misztériuma . . 7.—
Vincze Elek: Mi láttuk az ő dicsőségét... (Prédikációk) . . . . . 5.—
Vincze Károly: Istennek angyalai . . . 4.—

Fenti művek kaphatók:

„MÉLIUSZ"

könyvkereskedésben, Debrecen, Ferenc József-út 26. szám alatt.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932—1379